

Ordkløveri

I det århusianske gadebillede ses apostroffer og delte ord som symptomer på engelsk syge

Af Kenneth Konrad Knudsen

Professor og tidligere formand for Dansk Sprognævn Erik Hansen skrev i 1992 artiklen "Apostrofritis" i *Nyt fra Sprognævnet*. Heri beskrev han første gang den stigende tendens til at bruge apostroffer i ejefald. På det tidspunkt havde bølgen stået på i 5–6 år. I en senere artikel kaldte Erik Hansen humoristisk tendensen for "apostrophitis furiosa danica".

Engelsk påvirkning

I artiklen fra 1992 gav Erik Hansen selv et bud på årsagen:

"Det skyldes nok engelsk påvirkning, for danskere kan i både ind- og udland se skilte som 'Joe's Bar', 'Sotheby's' og 'McDonald's'. I engelsk bruges apostrof-s dog ikke kun i navne, men også i andre ord i ental; og et eksempel som 'drengen's forældre' er trods alt stadig ualmindeligt i dansk. Derfor er engelsk påvirkning ikke tilstrækkelig som forklaring."

Sprogbøf i Rosenkrantzgade.

En anden forklaring, siger man hos Dansk Sprognævn, kan være, at apostrofferne ganske enkelt bygger videre på traditionen for, at navne på skilte helst skal stå rent. Det ses blandt andet på gamle butiksskilte, hvor man hæver s'erne.

Qvists Briller på Telefontorvet har endnu ikke fået apostrofritis.

Fra 1992 og til i dag forekommer det dog alligevel, at der har været en drejning mod flere apostroffer i ejefald. Således siger Christian Eversbusch fra Modersmålskredsen:

"Personligt finder jeg det forstemmende, at mange har så dårlig fornemmelse for skriftligt dansk, at de for eksempel kan finde på at skrive "Gaver til mor's dag" i et udstillingsvindue."

Christian Eversbusch er cand.mag. i retorik og pressetalsmand for Modersmålskredsen, der arbejder for at begrænse angliseringen af det danske sprog og i stedet styrke det nordiske sprogfællesskab.

Frederiks Allé: Det er ikke kun ungdommen, der ikke kan finde ud af det.

Ikke skiltemalerens skyld

Det er nærliggende at spørge skiltemaleren, om det er ham, der ikke læser korrektur. Men det afviser man hos Poul Gade Skilte A/S i Århus. Her gør man altid opmærksom på stavefejl og grammatiske fejl i kundernes oplæg. Indimellem ringer de endda til Dansk Sprognævns spørgetelefon, hvis de selv er i tvivl. Men de oplever ofte, at kunderne insisterer på apostrofferne.

Claus Hingeberg er indehaver af Stef's fluebinding i Fredensgade. Han ved godt, at der ikke skal være apostrof i "Stef's", men han købte butikken sammen med navnet af den tidligere ejer.

Apostrofitis er også begyndt at brede sig til mere end blot ejefald. Else Nielsen er indehaver af skobutikken *Sko'en* i Jægergårds-gade. Navnet betyder sko i bestemt ental. Det er et reklamebureau, som har udarbejdet logo og navnetræk til butikken.

“Er det en stavefejl?,” spørger Else Nielsen. “Det var jeg faktisk ikke klar over. Men jeg synes, logoet er fint, jeg kan godt lide den røde apostrof. Og så spiller det også på mine initialer, EN. Jeg beholder det i hvert fald.”

*Forkert brug af apostrof hos *Sko'en* i Jægergårds-gade*

Pub'en i samme gade er til gengæld ok, det er en sammentrækning af "pubben"

“Der sidder en rød kælk i fuglehuset”

Den generelle engelsk-amerikanske påvirkning har også fået skylden for, at mange deler sammensatte ord.

I modsætning til de overflødige apostroffer, så kan delte ord ofte være direkte meningsforstyrrende.

“Delingerne er højst upraktiske, når man for eksempel skal søge i artikeldatabaser, bibliotekssamlinger eller søgemaskiner, der ikke kan helt så meget som Google. En søgning på artikler om Grundloven kan for eksempel let ende med at give et magert udbytte, hvis man fejlagtigt skriver grund lov i søgefeltet,” siger Christian Eversbusch.

Heine Poulsen synes Slagtojscentret ser mere rigtigt ud end Slagtojscentret. Men, hvis det skal være helt korrekt, så burde butikken hedde Slagtojscentret.

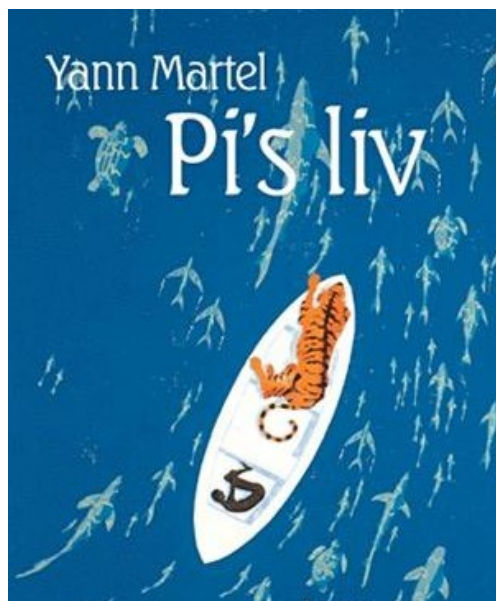
Ender vi med at tale Denglish?

Christian Eversbusch lyder ikke alt for optimistisk, når han giver sit bud på fremtiden for det danske sprog:

“Hvis det danske sprog skal overleve som et fuldgyldigt og samfundsbærende sprog med egne retskrivningsnormer, forudsætter det, at danskerne selv ønsker dette. Det sørgelige er imidlertid, at mange lader til at være aldeles ligeglade med deres modersmål. I Norden er vi for eksempel dem, der er suverænt mindst kritiske over for engelske importord og lignende.”

Måske ender det med, at vi kommer til at tale en mellemting mellem dårligt dansk og dårligt engelsk. Men det er interessant at læse digteren og filosofen Poul Martin Møllers strøtanker fra omkring år 1830, altså for 180 år siden:

“Det tyske sprog fortrænger lidt efter lidt det skandinaviske, men langsomt ligesom det germanske hav efterhånden slikker Helgoland bort. Man kan dog mærke, hvorledes et ord efter det andet sniger sig ind i vort modersmåls leksikon, og hvorledes et og andet indfødt går af brug.”

Den canadiske roman *Life of Pi* blev på dansk til *Pi's liv*. Her er det måske i orden at afvige fra korrekt grammatik ...

Kenneth Konrad Knudsen (f. 1980) er tidligere uddannet kontorassistent og nu studerende ved Journalisthøjskolen i Aarhus.

Det kan diskuteres, hvor succesfuldt det danske sprog overlevede den massive tyske påvirkning i begyndelsen af 1800-tallet. Men faktum er, at tyskerne i dag lider lige så meget af engelsk syge som danskerne. I Tyskland taler man i dag med bekymring om *Anglizismen* og *Denglisch*.

På dansk må og skal man i øvrigt bruge apostrof i ejefald, når ord eller navne ender på s, x eller z. Dansk Sprognævn forventer, at den næste udgave af *Retskrivningsordbogen* udkommer i 2011, og indtil videre er der ingen planer om at ændre på apostrofreglerne.

Se flere eksempler på nettet

Foreningen FIDUSO (fiduso.dk) samler på skrækeksempler på apostrofitis og delte ord. Det samme gør det norske AMO (folk.uio.no/tfredvik/amo), det svenske Språkförsvaret (sprakforsvaret.se/sf) og det tyske Deppenleerzeichen | Alleinstellungsmerkmal (deppenleerzeichen.de).